

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені І.І.МЕЧНИКОВА

ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З КУРСУ
«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ
У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ»
ДЛЯ СТУДЕНТІВ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «КУЛЬТУРОЛОГІЯ»**

(згідно з вимогами кредитно-модульної системи)

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені І.І.МЕЧНИКОВА
2009

Методичні вказівки до самостійної роботи з курсу „Методика викладання культурології у вищому навчальному закладі” для студентів спеціальності „Культурологія”/ Укладач ст. викл. каф. культурології О.Ю. Білянська/ Одеський нац. ун-т імені І.І.Мечникова. – Одеса, 2009. – 26 с.

УДК 378.616.852.2 (075.9)

ББК 71р30

Б 618

Автор-укладач:

Білянська О. Ю.,

кандидат філософських наук, старший викладач

Рецензенти:

Верніков М.М., доктор філософських наук, професор

Левченко В.Л., кандидат філософських наук, доцент

Рекомендовано до друку Вченою радою
ОНУ імені І.І.Мечникова
Протокол № 3 від 10.12.2009 р.

ВСТУП

Курс “Методика викладання культурології у вузі” є невід’ємною складовою професійної підготовки студентів-культурологів. Навчальна дисципліна "Методика викладання культурології у вузі" спирається на знання, що отримані студентами при вивченні професійно-орієнтованих дисциплін, на знання курсів психолого-педагогічного циклу „Культурології”, „Педагогіки”, "Історії української та зарубіжної культури", "Всесвітньої історії", "Психології", “Методики викладання філософії у вузі”. Курс відіграє важливу роль у системі всієї гуманітарної підготовки. Знання, що отримані студентами при вивченні даної дисципліни, можуть бути використані студентами під час проходження педагогічної практики, у подальшій викладацькій діяльності.

Одним з найважливіших напрямків реформи вищої школи є гуманізація сучасної освіти. У ході цієї роботи розпочалося введення дисциплін культурологічного циклу як обов’язкових. Ці дисципліни повинні забезпечити переорієнтацію освіти на гуманістичні потреби особистості, утворити необхідний культурний базис для засвоєння загальноосвітніх та спеціальних дисциплін.

Культурологічна підготовка повинна та дає можливість готувати молодь до орієнтації в сучасному науково-технічному світі, до осмислення його як сукупності культурних досягнень людського суспільства, сприяти взаєморозумінню та продуктивному спілкуванню представників різних культур; подоланню установки на соціальне протистояння та ізоляціонізм по відношенню до світової культури.

У процесі вивчення предметів культурологічного циклу передбачається цілеспрямоване самостійне формування культурних орієнтацій та установок особистості, здібностей та потреб в художньо-естетичних переживаннях та морально-естетичних рефлексіях, а саме того духовного потенціалу

особистості, який тільки й дозволяє засвоювати спеціальні знання як елементи цілісної суспільної культури, що містить творчу конструктивну спрямованість.

Метою викладання даної дисципліни є ознайомлення студентів з основними методами побудови лекційного та семінарського занять, визначення цілей й задач лекції та семінару; навчити студентів відбирати теоретичний та ілюстративний матеріал у відповідності із цілями заняття, що дозволить їм визначити та класифікувати основні форми організації навчальної роботи.

Задачі вивчення дисципліни:

- підвищення загальноосвітнього і культурного рівня студентів;
- формування цілісного, концептуального бачення змісту культурології для розкриття та викладення розділів і тем дисципліни;
- формування світогляду і наукового способу осмислення проблем суспільного життя;
- формування логічних основ методики викладання культурології;
- підготовка і реалізація науково-практичних програм, що передбачають збереження суспільством природної та культурної спадщини.

Студенти повинні знати:

- основні проблеми модернізації та гуманізації української освіти;
- предмет, зміст та функції методики викладання культурології;
- основні методи проведення аудиторних та поза аудиторних занять;
- основні види, структуру та функції лекцій;
- методику підготовки та читання лекції;
- основні види та особливості проведення семінарських занять;
- основні методологічні засади організації практичних занять та самостійної роботи;
- основні критерії оцінювання знань студентів;

- засоби використання інформаційних технологій у навчальному процесі.

Студенти повинні вміти:

- вміти складати учбово-методичний комплекс дисципліни;
- підготувати та провести лекцію;
- підготувати і провести семінарське та практичне заняття;
- організувати та провести екскурсію;
- організувати та провести ділову гру;
- організувати та провести колоквіум;
- організувати пізнавальну діяльність студентів у процесі проведення аудиторних та поза аудиторних занять;
- використовувати інформаційні технології у навчальному процесі.

Згідно з навчальним планом дисципліна “Методика викладання культурології у ВНЗ” вивчається упродовж першого семестру на освітньо-кваліфікаційному рівні «спеціаліст». Курс розрахований на 44 години аудиторних (лекційних) занять та передбачає написання та захист студентами курсових робіт.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ пп.	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль I		
1.	Предмет, цілі методи дослідження „Методики викладання культурології у ВНЗ”.	2
2.	Методологічні основи методики викладання культурології у ВНЗ, її зв'язок з іншими науковими дисциплінами	4
3.	Освітні та виховні задачі курсу „Методика викладання культурології у ВНЗ”.	2
Змістовий модуль II		
4.	Методи організації навчальної роботи у процесі викладання культурології у ВНЗ.	4
5.	Формування культурологічних уявлень та понять у процесі викладання культурології.	4
6.	Методичні прийоми й засоби та їх класифікація.	4
7.	Вибір та оптимальне поєднання методів та методичних прийомів у процесі викладання дисципліни.	4
Змістовий модуль III		
8.	Методи організації та форми контролю у процесі викладання культурології у ВНЗ.	4
9.	Оптимізація техніки особистої праці та формування професійних оціночних навичок у студентів у процесі викладання культурології.	4
10.	Формування творчої особистості майбутнього спеціаліста.	4

ЗМІСТ КУРСУ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Тема 1. Предмет, цілі методи дослідження „Методики викладання культурології у ВНЗ”

Предмет та завдання курсу. Поняття методичної роботи та методики викладання культурології. Її роль у навчальному процесі. Зв'язок методики викладання культурології з педагогікою та дидактикою. Основні принципи педагогіки як науки про освіту, виховання та навчання людини. Науковість, логічність, доказовість, зв'язок теорії з практикою, ясність та жвавість викладання, урахування особливостей аудиторії. Предмет методики викладання культурології. Закономірності викладання та вивчення науки. Форми та методи, прийоми та засоби викладання. Функції методики викладання культурології.

Тема 2. Методологічні основи методики викладання культурології у ВНЗ, її зв'язок з іншими науковими дисциплінами

Методика викладання як система знань. Кореневі положення та зміст. Найбільш ефективні засоби їх розкриття. Методологічне значення цілісного, концептуального бачення змісту культурології для розкриття та викладання розділів і тем дисципліни. Методологічне значення знань з культурології для формування світогляду і наукового способу осмислення проблем суспільного життя. Зв'язок культурологічних знань із практикою. Логічні основи методики викладання культурології. Психологічні основи методики викладання культурології. Зовнішні прийоми, що впливають на процес освіти. Голос, інтонації, жести, стиль ведення заняття.

Тема 3. Освітні та виховні задачі курсу „Методика викладання культурології у ВНЗ”

Необхідність модернізації та гуманізації української освіти. Болонський процес. Поняття гуманізації та гуманізації освіти. Організаційно-методичне забезпечення освітнього процесу у вищій школі. Закон про освіту. Навчально-методичний комплекс дисципліни як найважливіша складова програми спеціальності, засіб підвищення якості учбового процесу. Склад навчально-методичного комплексу дисципліни та його зміст. Робоча програма навчальної дисципліни. Методичні матеріали: підручники, опорні конспекти лекцій, інструктивно-методичні матеріали до практичних, семінарських і лабораторних занять, до проведення ділових ігор і розв’язання ситуаційних задач, до самостійної роботи, до роботи з тестами, підготовки до іспитів, з виконання і захисту курсових та кваліфікаційних робіт. Перехід вищих навчальних закладів на кредитно-модульну систему організації навчального процесу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Тема 4. Методи організації навчальної роботи у процесі викладання культурології у ВНЗ

Місце та роль лекції у навчальному процесі. Переваги та обмеженості лекційного курсу. Функції лекції: інформаційна, загальноосвітня, світоглядна, логіко-методологічна та методична. Види лекцій: програмна, проблемна, оглядова, настановча. Методика підготовки та читання лекції. Етапи роботи – збирання матеріалу, складання плану, аналіз та відбір матеріалів, складання тексту, підбір додаткових прийомів. Стиль викладення матеріалу. Місце та роль семінару у навчальному процесі. Призначення та функції семінарського

заняття. Різновиди та функції семінарських занять: розвернута бесіда за планом, доповіді та їх обговорення, семінар-опитування, обговорення письмових робіт, теоретична конференція, письмова контрольна робота, ролева гра, семінар-„прес-конференція”.

Тема 5. Формування культурологічних уявлень та понять у процесі викладання культурології

Місце культурології в системі гуманітарних дисциплін. Специфіка її об'єкта і предмета, основних розділів. Пізнання феноменів культури і культурологічного процесу. Фундаментальні проблеми теорії і методології культури. Аналіз досвіду історії світової культури. Основні форми і типи культури. Основні сучасні культурологічні школи, напрямки і теорії. Основні етапи розвитку української і зарубіжної культури. Основні культурно-історичні центри, регіони світу. Особливості функціонування культури у сучасному суспільстві.

Тема 6. Методичні прийоми й засоби та їх класифікація

Форми роботи для активізації самостійної роботи студентів. Консультації, колоквіуми, контрольні та самостійні роботи. Консультації та їх організація. Групові та індивідуальні, попередні, підсумкові (передекзаменаційні). Колоквіуми: групові та індивідуальні. Колоквіуми по темах, що виносяться на самостійне вивчення. Колоквіуми для обговорення окремих проблем та розділів науки. Колоквіуми-співбесіди із боржниками.

Тема 7. Вибір та оптимальне поєднання методів та методичних прийомів у процесі викладання дисципліни

Самостійна робота студента у широкому та вузькому смислі слова.

Самостійна робота студента на лекції: як слухати та записувати лекцію. Самостійна робота при підготовці до семінарського заняття. Збирання матеріалу, обробка матеріалу, читання та конспектування літератури. Укладання конспекту виступу на занятті. Самостійна робота як окремий жанр та форма засвоєння матеріалу, її методичне забезпечення. Робота студентів над написанням курсових та дипломних робіт. Етапи роботи, зміст, підсумки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Тема 8. Методи організації та форми контролю у процесі викладання культурології у ВНЗ

Залік як елемент педагогічного процесу та форма контролю засвоєння матеріалу. Види і форми проведення заліків. Відмінність заліків від іспитів. Іспит як завершальний етап вивчення матеріалу курсу. Значення іспиту для систематизації всього навчального матеріалу та цілісності його засвоєння. Види іспитів: вступні та кваліфікаційні (підсумкові). Форми іспитів: письмові або усні, по білетах, без білетів, з підготовкою одного питання раніше, із використанням конспектів, без будь-яких допоміжних засобів. Застосування рейтингової методики оцінки знань. Кредитно-модульна система. Модульний контроль. Тестування – паперове, комп'ютерне, централізоване з використанням Інтернету. Підготовка до екзамену викладача. Складання основних та додаткових питань, білетів, проведення консультацій, оголошення процедури екзамену. Диференційований підхід до студентів на екзамені із врахуванням їх поточної роботи та успішності. Проблема визначення оцінки, її критерії.

Тема 9. Оптимізація техніки особистої праці та формування професійних оціночних навичок у студентів у процесі викладання культурології

Принципи організації та проведення науково-освітніх гуртків, секцій, робочих груп по дослідженню визначених проблем. Методика підготовки наукової доповіді на конференції. Методика підготовки роботи до публікації. Керівництво курсовими та дипломними роботами. Проблема вибору теми, планування етапів роботи, завершення та оцінка. Процедура захисту дипломної роботи як завершення одного етапу та вступ у наступний етап освіти. Проблема визначення оцінки, її критерії. Фактори визначення оцінки: повнота і всебічність відповіді, фактична точність, демонстрація розуміння, знання вміння та їх ступінь. Додаткові питання. Методика проведення та перездачі іспиту. Основні та допоміжні засоби у викладанні культурологічних дисциплін. Бібліотечні фонди та інформаційні технології, Інтернет - ресурси у викладанні культурології. Допоміжні технічні засоби навчання та їх роль у навчальному процесі. Ілюстративні матеріали та засоби наочності, плакати, репродукції, фотографії, каталоги музеїв, слайди. Використання телебачення, відеофільмів, аудіо-записів, мультимедійних проекторів. Використання художньої літератури та витворів мистецтва у викладанні культурологічних дисциплін.

Тема 10. Формування творчої особистості майбутнього спеціаліста

Основні напрямки роботи кафедри як навчально-наукового структурного підрозділу ВНЗ. Основна методична документація на кафедрі. Забезпечення освітнього процесу. Перелік та змістовний аналіз. Робота навчально – методичних комісій, секцій, об'єднань, лабораторій при кафедрі. Виховна

робота зі студентами на кафедрі. Наукове керівництво студентами, рекомендації та характеристики студента або учня.

БАЗОВІ ПОНЯТТЯ КУРСУ

Лекція – основна форма проведення навчальних занять у вищому навчальному закладі, призначення для засвоєння теоретичного матеріалу.

Лекція – елемент курсу дисципліни, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни. Тематика курсу визначається робочою навчальною програмою.

Викладач, якому доручено читання курсу лекцій, зобов'язаний перед початком відповідного семестру подати на циклову комісію складений ним конспект лекцій, контрольні завдання для проведення підсумкового контролю.

Семінарське заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань, рефератів.

Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або навчальних кабінетах з однією академічною групою.

Перелік тем семінарських занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх виступи, активність у дискусії, уміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне заняття вносяться у відповідний журнал.

Отримані студентами оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування

шляхом індивідуального виконання студентом відповідно оформлених завдань.

Практичні заняття – проводяться в аудиторіях або навчальних лабораторіях, обладнаних необхідними технічними засобами навчання, обчислювальною технікою.

Практичне заняття – проводиться зі студентами, кількість яких не перевищує половини академічної групи.

Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисциплін. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі - тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідних теоретичних положень, набір завдань різної складності для розв'язання їх студентами на занятті.

Вказані методичні засоби готуються викладачем, якому доручено проведення практичних занять, за погодженням з лектором даної навчальної дисципліни.

Практичне заняття включає проведення контролю знань і умінь, навичок студентів, розв'язання завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання оцінки, отриманої студентом за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Лабораторне заняття – форма навчального заняття, при якому студент під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Лабораторне заняття проводиться зі студентами, кількість яких не перевищує половини академічної групи.

Перелік тем лабораторних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Заміна лабораторних занять іншими видами навчальних занять не дозволяється.

Лабораторне заняття включає проведення контролю підготовленості студентів до виконання конкретної лабораторної роботи, виконання завдань теми заняття, оформлення індивідуального звіту з виконаної роботи та його захист перед викладачем.

Виконання лабораторної роботи оцінюється викладачем. Підсумкова оцінка виставляється в журнал обліку виконання лабораторних робіт, враховується при виставленні семестрової підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчальне заняття – проводиться з окремими студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальні навчальні заняття організуються за окремим графіком з урахуванням індивідуального навчального плану студента і можуть охоплювати частину або повний обсяг занять з однієї або декількох навчальних дисциплін, а в окремих випадках – повний обсяг навчальних занять для конкретного освітнього або кваліфікаційного рівня.

Види індивідуальних навчальних занять, їх обсяг, форми та методи проведення, форми та методи поточного і підсумкового контролю (крім державної атестації) визначається індивідуальним навчальним планом студента.

Самостійна робота студента – є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується робочим навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

Зміст самостійної роботи студента над конкретною дисципліною визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій викладача, практикум тощо.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента.

Для самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література.

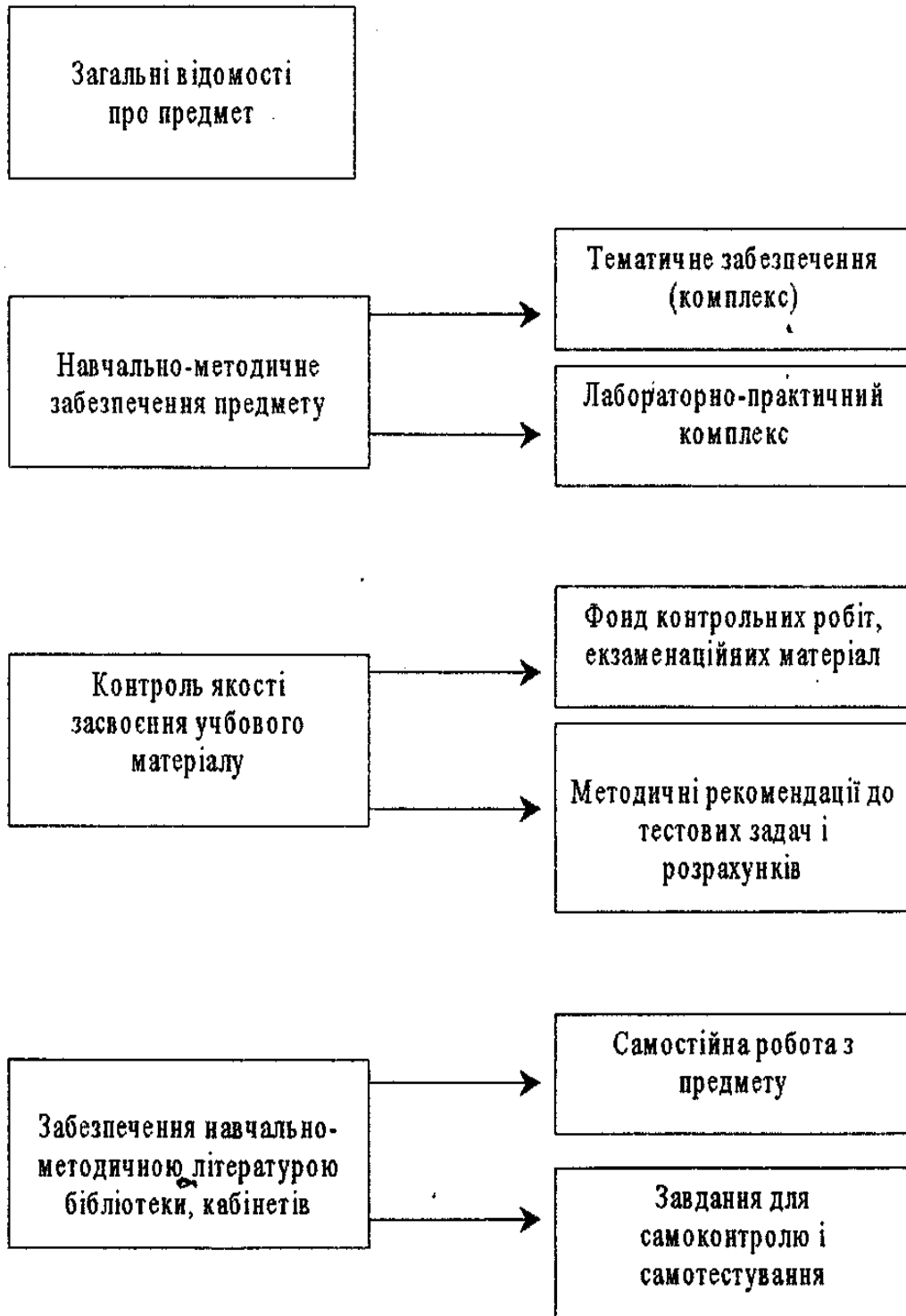
Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватися у бібліотеці вищого навчального закладу, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також в домашніх умовах.

У необхідних випадках ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу студента до потрібних дидактичних засобів. Графік доводиться до відома студента на початку поточного семестру.

При організації самостійної роботи студентів з виконанням складного обладнання чи устаткування, складних систем доступу до інформації (наприклад: комп'ютерних баз даних, систем автоматизованого проектування тощо) передбачається можливість отримання необхідної консультації або допомоги з боку фахівця.

Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом який опрацьовується при проведенні навчальних занять.

**Структурно-логічна схема навчально-методичного
комплексу дисципліни включає**

МОДУЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Проблеми модернізації та гуманізації української освіти.
2. Предмет, зміст та функції методики викладання культурології.
3. Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни.
4. Матеріали щодо планування вивчення дисципліни.
5. Матеріали методичного забезпечення вивчення навчальної дисципліни.
6. Лекції, їх види та функції.
7. Структура та дидактична мета лекції.
8. Методика підготовки та читання лекції.
9. Семінари, їх різновиди та методичне забезпечення.
10. Організація пізнавальної діяльності студентів на семінарі.
11. Практичне заняття, його сутність та функції.
12. Типологія практичних занять.
13. Інструкція до проведення практичного заняття.
14. Самостійна робота студента, її основні функції.
15. Різновиди аудиторної роботи у вузі.
16. Організація та проведення екскурсії.
17. Види та дидактична мета екскурсії.
18. Навчальна ділова гра, її функції та специфіка.
19. Дидактична гра, структура навчально-ігрового циклу.
20. Основні критерії оцінювання знань студентів.
21. Колоквіум та його роль у навчальному процесі.
22. Екзамен та його роль у освітньому процесі.
23. Залік та його роль у освітньому процесі.
24. Основні та додаткові засоби викладання культурології.
25. Використання інформаційних технологій у навчальному процесі.

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Методика викладання культурології. Структура діяльності.
2. Методика вивчення культурології. Структура діяльності.
3. Історія семінару як форми викладання культурології.
4. Історія лекції як форми викладання культурології.
5. Лекція, її місце і роль у викладанні культурології.
6. Семінарське заняття, його місце і роль у викладанні культурології.
7. Проміжний контроль знань студентів по культурології.
8. Підсумковий контроль знань студентів по культурології.
9. Методи активації навчального процесу на лекції.
10. Методи активації семінарського заняття.
11. Методи активації самостійної роботи студентів.
12. Менеджмент процесу викладання культурології.
13. Менеджмент лекції. Лекція як презентація.
14. Менеджмент семінарського заняття.
15. Менеджмент самостійної роботи студента.
16. Менеджмент проміжного контролю знань студентів.
17. Менеджмент підсумкового контролю знань студентів.
18. Використання художньої літератури у викладанні культурології.
19. Художня література ХХ століття як джерельна база у викладанні культурології.
20. Використання образотворчого мистецтва у викладанні культурології.
21. Використання музики у викладанні культурології.
22. Розробка методичного забезпечення навчального процесу по культурології.
23. Проблемний метод у викладанні культурології.
24. Профілювання викладання культурології.
25. Технічні засоби у викладанні культурології.
26. Технічні засоби контролю знань студентів.

- 27.Класифікація задач і вправ по культурології.
- 28.Відкриті тести у викладанні культурології.
- 29.Закриті тести у викладанні культурології.
- 30.Застосування комп'ютерів у викладанні культурології.

ОПОРНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

1. Азаров Ю.П. Тайны педагогического мастерства. – М.: Аст, 2004.
2. Активные методы обучения студентов в вузе. – М.: Просвещение, 1988.
3. Буряк В. Керування самостійною роботою студентів// Вища школа. – 2001. – № 4-5.
4. Бусыгина Т.А., Кисметова Г.Н. О принципах разработки вузовской лекции //«О Вы, которых ожидает Отечество». Вып. 5. – 2004. – № 9.
5. Бусыгина Т.А., Кисметова Г.Н. Методика оценки качества подготовки вузовской лекции //Альманах «Телескоп». – 2009. – № 9.
6. Введение в культурологию: Учеб. пособие для вузов/ Рук. автор. кол. Е.В.Попова. – М.: Владос, 1995.
7. Витаньи И. Общество, культура, социология: Пер. с венгр. – М.: Прогресс, 1984.
8. Головка Л.Л. Активізація самостійної роботи студента під час лекційних занять// Освіта і управління. – 2002. – № 1.
9. Гуревич П.С. Культурология: Учеб. для студ. вузов. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Гардарики, 1999.
10. Данилевский Н. Европа и Россия. – М.: Книга, 1991.
11. Дзюбенко А.А. Новые информационные технологии в образовании. – К.: Освіта, 2000.
12. Ерасов Б.С. Социальная культурология. В 2 ч. – М., 1999.
13. Ерасов Б.С. Социальная культура. – М., 2000.

14. Ионин Л.Г. Социология культуры. – М., 1996.
15. Касимов Р.Я. Подготовка проблемной лекции в вузе: Методические рекомендации. – М., 1981.
16. Кравець М.С., Семашко О.М., Піча В.М. Культурологія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації / За заг. ред. В.М. Пічі. – Львів: "Магнолія плюс", 2003.
17. Красовицкий М.Ю., Беседа Т.И., Сердюк А.В. От педагогической науки к практике./ Под.ред. М.Ю. Красовицкого. – К.: Рад. школа, 1991.
18. Культурология. XX век: Словарь. – С.-Пб.: Университетская книга, 1997.
19. Культурологія: теорія та історія культури. Навч. посіб. Видання 2-ге, перероб. та доп./ За ред. І.І. Тюрменко. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005.
20. Культурология. История мировой культуры: Ученик для вузов/ Под ред. проф. А.Н.Марковой. – 2-изд. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008.
21. Культурология. Энциклопедия. В 2-х т./ Главный редактор и автор проекта С.Я. Левит. – М.: „Российская политическая энциклопедия”, 2007.
22. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. вид./ За ред. А.В. Яртия, В.М. Шендрика, С.О.Черепанової. – Львів: Світ, 1994.
23. Леонтьева В.Н. Культурологический процесс. – Х., 2002.
24. Людина і культура в умовах глобалізації: Зб. наук. ст. – К., 2003.
25. Методика семинара по философии. – М., 1975.
26. Науково-освітній потенціал нації: Погляд у XXI ст. Кн. 1: Пріоритет інтелекту/ Литвин В.М., Андрущенко В.П., Довгий С.О. та ін. – К., 2003.
27. Науково-освітній потенціал нації: Погляд у XXI ст. Кн. 2: Освіта і наука. Творчий потенціал і державне культуротворення/ Литвин В.М., Андрущенко В.П., Довгий С.О. та ін. – К., 2003.

28. Науково-освітній потенціал нації: Погляд у ХХІ ст. Кн. 3: Модернізація освіти/ Литвин В.М., Андрущенко В.П., Довгий С.О. та ін. – К., 2003.
29. Основы методики преподавания философии. – М., 1971.
30. Организация, формы и методы проведения учебных занятий и самостоятельной работы: Учебно-методическое пособие/ Под ред. Н.А. Волгина, Ю.Г. Одегова. – М.: Изд-во Рос. эконом. академии, 2004.
31. Падалка О.С., Нісімчук А.М., Смолюк І.О., Шпак О.Г. Педагогічні технології. Навчальний посібник для вузів. – Київ: Видавництво „Українська енциклопедія” ім.. М.П.Бажана, 1995.
32. Педагогіка вищої школи. – К.: Знання, 2007.
33. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Погорілий Д.Є. Кредитно-модульний курс культурології. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.
34. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури: Навч. посіб. – 3-тє вид. – Х.: Основа; К.: Т-во „Знання”, КОО, 1999.
35. Попович М. Нарис історії культури України: Навчальний посібник. – К., 2001.
36. Рогова О.В. Технологія організації самостійної роботи студентів/ Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції „Педагогічні технології на сучасному етапі”. – Луцьк, 1995.
37. Рашрагович Б.И. Активные методы обучения в профессиональной подготовке будущих работников культуры// Активизация методов обучения студентов вузов. Межвуз. сб. ст. – Л.: ЛТА, 1987.
38. Смирнов С.Д. Педагогіка и психология высшего образования. – М.: Академія, 2005.
39. Фаустова Э.Н. Студент нового времени: социокультурный профиль. – М., 2004.

40. Фокин Ю.Г. Преподавание и воспитание в высшей школе: Методология, цели и содержание, творчество / Учебное пособие для студентов высших учебных заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2002.
41. Флиер А. Культурология для культурологов. – М., 2000.
42. Философия культуры. Становление и развитие/ Под ред. М. Кагана. – СПб, 1998.
43. Хроменко О.В. Методика преподавания психологии. Конспект лекцій / Серия «Сессия без депрессии». – Ростов н / Д: Фенікс, 2004.
44. Чорненький Я.Я. Культурологія. Теорія. Практика. Самостійна робота. Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.
45. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч. посіб. – К.: Знання-Пресс, 2004.
46. Штокман И.Г. Вузовская лекція / Учебно-методическое пособие. – К.: Высшая школа, 1981.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Аверинцев С.С. Судьба европейской культурной традиции в эпоху перехода от античности к средневековью. Из истории культуры средних веков и Возрождения. – М., 1976.
2. Андреева И.Л. Происхождение человека и общества. – М., 1988.
3. Андреев А.Л. Искусство, культура, сверхкультура (Философия Н.А.Бердяева). – М.: Знание, 1991. – 64 с. – (Новое в жизни, науке, технике. Сер. «Эстетика», № 6).
4. Алексеев В.М. Китайская література. – М., 1978.
5. Бердяев Н.А. Конец Ренессанса (к современному кризису культуры) // София. Проблемы духовной культуры и религиозной философии. – Берлин: Обелиск. – 1923. – С. 21-46.

6. Боннар Андре. Греческая цивилизация. – М.: Искусство, 1992.
7. Вавелов Р.И. Тайны египетских пирамид. – М., 1991.
8. Винничук Л. Люди, нравы, обычаи Древней Греции и Рима. – М., 1988.
9. Вернан Ж.П. Происхождение древнегреческой мысли. – М., 1988.
10. Гиро П. Частная и общественная жизнь римлян. – М., 1995.
11. Грейвз Р. Мифы Древней Греции. – М., 1991.
12. Грачев Г.Д. Национальные образы мира. – М., 1995.
13. Гриненко Г. Хрестоматия по истории мировой культуры. – М., 1998.
14. Дмитриева Н.А. Искусство Древнего мира. – М., 1978.
15. Дьяконов И.Н. Люди города Ура. – М., 1980.
16. Искусство Китая. – М., 1988.
17. Историки античности. Древняя Греция. Древний Рим. Т. 1-2. – М., 1989.
18. Історія світової культури. – К., 1999.
19. Історія світової культури. Культурні регіони. – К., 1997.
20. Крымский С., Парахонский Б., Мейзерский В. Эпистемология культуры. – К., 1993.
21. Культурология. XX век. Энциклопедия. В 2-х т. – СПб.: Университетская книга; ООО „Алетейя”, 1998.
22. Культура Двуречья. – М., 1978.
23. Культура Древнего Египта. – М., 1978.
24. Косамби Д. Культура и цивилизация Древней Индии. – М., 1968.
25. Куманецкий П. История культуры Древней Греции и Рима. – М., 1990.
26. Ліндсей Дж. Коротка історія культури. – К., 1995.
27. Лексикон нонклассики. Художественно – эстетическая культура XX./ Под. ред. В.В. Бычкова. – М.: „Российская политическая энциклопедия”, 2003.
28. Лосев А.Ф. Диалектика мифа.// Лосев А.Ф. Из ранних произведений. – М.:Изд-во «Правда», 1990. – С. 393-599.
29. Лосев А.Ф. Философия. Мифология. Культура. – М.: Политиздат, 1991. – 525 с. – (Мыслители XX века).

30. Легенды и сказания Древней Греции и Древнего Рима. – М., 1987.
31. Матье М.Э. Искусство Древнего Египта. – М., 1976.
32. Маркарян Э.С. Теория культуры в современной науке. – М., 1998.
33. Матюшин Г.Н. У истоков человечества. – М., 1980.
34. Мелетинский Е.М. Поэтика мира. – М., 1976.
35. Окладников А.П. Утро искусства. – Л., 1967.
36. Ольденбург С.Ф. Культура Индии. – М., 1991.
37. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. – К., 2000.
38. Поликарпов В. Лекції з історії світової культури. – К., 1999.
39. Проблемы философии культуры. – М., 1984.
40. Путеводитель по искусству/ Под ред. Яна Чилверса/ Пер. с англ.: - М.: ОАО Изд. „Радуга”, 2004.
41. Сидорова И.А. Искусство Эгейского мира. – М., 1972.
42. Семенов Ю.И. На заре человеческой истории. – М., 1989.
43. Словарь средневековой культуры/ Под. ред. А.Я. Гуревича. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: „Российская политическая энциклопедия”, 2007.
44. Сто великолепных соборов мира./ Величайшие сокровища человечества на пяти континентах. Пер. с нем. – М.: ООО «Мир книги», 2004.
45. Тойнби А. Дж. Постижение истории. – М., 1991.
46. Тронский И.М. История античной литературы. – М., 1988.
47. Українська та зарубіжна культура/ За ред. М. Заковича. – К., 2002.
48. Фрейденберг О. Миф и литература древности. – М., 1978.
49. Энциклопедический словарь по культурологии/ Под ред. А. Радугина. – М., 1997.

ІНТЕРНЕТ- РЕСУРСИ

- 1. <http://ecsocman.edu.ru/db/msg/322831.html>**
- 2. <http://ru.wikipedia.org/wiki/Лекция>**
- 3. <http://bit.edu.nstu.ru/archive/print-2-2005>**
- 4. <http://www.pfilosof.onu.edu.ua/>**
- 5. www.kulturolog.ru**
- 6. www.franko.lviv.ua**

ЗМІСТ

Вступ	3
Тематичний план.....	6
Зміст курсу.....	7
Базові поняття курсу.....	12
Структурно-логічна схема навчально-методичного комплексу.....	16
Модульні питання.....	17
Тематика курсових робіт.....	18
Опорна література до курсу.....	19
Додаткова література до курсу.....	22
Інтернет-ресурси.....	25

Навчальне видання
Білянська Олена Юріївна

Методичні вказівки до самостійної роботи з курсу
„Методика викладання культурології у вищому навчальному закладі”
для студентів спеціальності „Культурологія”
(згідно з вимогами кредитно-модульної системи)

Видано в авторській редакції

Підп. до друку 20.05.2010. Формат 60x90/16.
Гарн. Таймс. Тираж 50 прим.

Редакційно-видавничий Центр
Одеського національного університету
імені І.І. Мечникова,
65082, м. Одеса, вул. Єлісаветинська, 12, Україна
Тел.: (048) 723 28 39